

INVĂȚĂMINTELE REVOLUȚIEI

Scris la sfârșitul lunii iulie 1917 ;
postfața — la 6 (19) septembrie 1917

Publicat la 12 și 13 septembrie
(30 și 31 august) 1917, în ziarul
„Rabocii” nr. 8 și 9
Semnat : în nr. 8 — *N — k o v*,

în nr. 9 — *N. L e n i n*

Postfața a fost publicată
în 1917, în broșura :

N. Lenin, „Invățămintele
revoluției”, II, ed. „Priboi”

Se tipărește după textul
apărut în broșură

O revoluție înseamnă o cotitură bruscă în viața uriașelor mase ale poporului. Atîta timp cît o asemenea cotitură nu a devenit iminentă, nu poate avea loc o adevărată revoluție. Și după cum orice cotitură în viața unui om îl învață multe, îl face să treacă prin multe și să simtă multe, tot așa și revoluția dă unui întreg popor, într-un răstimp scurt, învățăminte dintre cele mai prețioase și mai pline de conținut.

În cursul unei revoluții, milioane și zeci de milioane de oameni învață într-o săptămîină mai mult decît într-un an de viață obișnuită, somnolentă. Căci la o cotitură bruscă, în viața unui întreg popor apar cît se poate de limpede scopurile pe care le urmăresc diferitele clase ale poporului, forțele de care dispun ele, mijloacele prin care acționează.

Fiecare muncitor, soldat, țăran conștient trebuie să cugete cu stăruință la învățămintele revoluției ruse, mai ales acum, la sfîrșitul lunii iulie, cînd vedem limpede că prima etapă a revoluției noastre a luat sfîrșit printr-un eșec.

I

Să vedem, așadar, ce au vrut să obțină masele de muncitori și țărani săvîrșind revoluția. Ce au așteptat ele de la revoluție? Se știe că ele au așteptat libertate, pace, pîine, pămînt.

Dar ce se întîmplă acum?

În locul libertății începe să fie restabilită samavolnicia de altădată. Este introdusă pedeapsa cu moartea pentru soldații de pe front⁴⁵, țărani sînt dați în judecată pentru că iau în stăpînire cu de la sine putere pămînturile moșierești. Tipografiile ziarelor muncitorești sînt devastate. Ziarele muncitorești sînt interzise fără nici o hotărîre judecătorească. Bolșevicii sînt arestați de cele mai multe ori fără să li se aducă nici o acuzație sau în baza unor acuzații vădit calomnioase.

Ni se va obiecta, probabil, că prigoana împotriva bolșevicilor nu este o încălcare a libertății, căci nu sînt prigonite decît unele persoane cărora li se aduc anumite acuzații. O asemenea obiecție constituie însă un neadevăr vădit : cum sînt posibile devastarea unei tipografii și interzicerea unor ziare pentru delictele unor persoane izolate, chiar dacă aceste acuzații ar fi fost stabilite și confirmate de justiție ? Altceva ar fi dacă guvernul ar declara prin lege drept subversiv întregul partid al bolșevicilor, înseși orientarea și concepțiile acestora. Dar oricine știe că guvernul unei Rusii libere n-ar fi putut face și nici n-a făcut așa ceva.

Ceea ce demască în special caracterul calomnios al acuzațiilor aduse bolșevicilor este faptul că ziarele moșierilor și ale capitaliștilor au înjurat cu violență pe bolșevici pentru lupta dusă de ei împotriva războiului, împotriva moșierilor și capitaliștilor, cerînd fățiș arestarea și urmărirea bolșevicilor chiar atunci cînd încă nu fusese fabricată nici o acuzație împotriva vreunui bolșevic.

Poporul vrea pace. Iar guvernul revoluționar al Rusiei libere a dezlănțuit un nou război de cotropire, în baza aceluiași tratate secrete încheiate de fostul țar Nicolaie al II-lea cu capitaliștii englezi și francezi, avînd drept scop jefuirea altor popoare de către capitaliștii ruși. Aceste tratate secrete n-au fost publicate nici pînă în ziua de azi. Guvernul Rusiei libere a reușit să se strecoare prin diferite subterfugii și nu a mai propus o pace dreaptă tuturor popoarelor.

Nu e pîine. Foametea ne amenință iarăși. Toată lumea vede cum capitaliștii și bogătașii fură statul fără rușine la furniturile militare (războiul costă acum poporul

50 000 000 de ruble zilnic), că ei realizează profituri nemaipomenite de pe urma prețurilor ridicate, și nu s-a făcut absolut nimic pentru ca muncitorii să țină o evidență serioasă a producției și a repartiției ei. Capitaliștii devin din ce în ce mai insolenți, aruncînd pe muncitori în stradă, și asta într-o vreme în care poporul suferă din pricina lipsei de mărfuri.

Imensa majoritate a țăranilor au declarat sus și tare, într-un mare număr de congrese, că ei consideră proprietatea moșierească asupra pămîntului ca o nedreptate și un jaf. Iar guvernul, care își zice revoluționar și democratic, îi duce de nas pe țărani de luni de zile și-i înșală cu promisiuni și amînări. Luni de zile capitaliștii nu l-au lăsat pe ministrul Cernov să legifereze interzicerea vînzărilor și cumpărărilor de pămînt. Iar atunci cînd legea a fost, în sfîrșit, promulgată, capitaliștii au pornit împotriva lui Cernov o murdară și calomnioasă campanie de ațîțări, pe care o continuă și acum. Guvernul a ajuns la o asemenea insolență în apărarea moșierilor, încît începe să dea în judecată pe țăranii care iau în stăpînire „cu de la sine putere“ pămînturile.

Țăranii sînt duși de nas, fiind sfătuiți să aștepte pînă la Adunarea constituantă, a cărei convocare capitaliștii au amînat-o într-una. Acum, cînd ea a fost fixată, datorită presiunii bolșevicilor, pentru 30 septembrie, capitaliștii urlă în gura mare că termenul este „imposibil“ de scurt, cerînd amînarea convocării Adunării constituante... Cei mai influenți membri ai partidului capitaliștilor și moșierilor, ai partidului „cadeților“ sau ai partidului „libertății poporului“ fac propagandă pe față, ca, de pildă, Panina, pentru amînarea convocării Adunării constituante pînă la terminarea războiului.

Așteaptă cu pămîntul pînă la Adunarea constituantă. Așteaptă cu convocarea Adunării constituante pînă la terminarea războiului. Așteaptă cu terminarea războiului pînă la victoria deplină. Așa stau lucrurile. Capitaliștii și moșierii, avînd majoritatea în guvern, își bat joc în mod fățiș de țărani.

II

Cum de s-a putut întâmpla una ca asta într-o țară liberă, după răsturnarea puterii țariste ?

Într-o țară care nu e liberă, poporul este guvernat de țar și de un mănunchi de moșieri, capitaliști și funcționari nealeși de nimeni.

Într-o țară liberă, poporul este guvernat numai de aceia pe care îi alege el însuși în acest scop. În alegeri, poporul se împarte în partide, și, de obicei, fiecare clasă a populației își alcătuiește un partid al ei propriu, de pildă : moșierii, capitaliștii, țăranii, muncitorii își alcătuiesc fiecare partidul lor. De aceea, în țările libere poporul este guvernat prin luptă fățișă între partide și printr-o liberă înțelegere între ele.

După răsturnarea puterii țariste la 27 februarie 1917, Rusia a fost guvernată timp de aproape 4 luni ca o țară liberă, adică pe calea luptei fățișe dintre partide liber formate și a liberei înțelegeri între ele. Pentru a înțelege dezvoltarea revoluției ruse, lucrul cel mai de seamă este deci să cercetăm care au fost principalele partide, interesele căror clase le-au apărat ele, care au fost relațiile reciproce dintre toate aceste partide.

III

După răsturnarea puterii țariste, puterea de stat a trecut în mâna primului guvern provizoriu. El era format din reprezentanții burgheziei, adică din capitaliști, căroro li s-au alăturat și moșierii. Partidul „cadet“, principalul partid al capitaliștilor, ocupa primul loc ca partid de guvernământ și guvernamental al burgheziei.

Nu întâmplător puterea a încăput pe mâna acestui partid, deși, firește, nu capitaliștii au fost aceia care au luptat împotriva trupelor țariste, nu ei și-au vărsat sîngele pentru cucerirea libertăților, ci muncitorii și țăranii, marinarii și soldații. Puterea a încăput pe mâna partidului capitaliștilor pentru că această clasă avea în mînă puterea pe care ți-o dau avuția, organizarea și cunoștințele. În perioada de după 1905 și îndeosebi în cursul războiului,

clasa capitaliștilor și a moșierilor, strâns legați de ei, a înregistrat în Rusia cele mai numeroase succese pe tărîmul organizării sale.

Partidul cadet a fost întotdeauna un partid monarhist, și în 1905, și în perioada dintre 1905 și 1917. După victoria repurtată de popor împotriva tiraniei țariste, el s-a declarat partid republican. Experiența istoriei ne arată că, atunci cînd poporul învinge monarhia, partidele capitaliștilor se declară întotdeauna republicane numai și numai pentru a păstra privilegiile capitaliștilor și atotputernicia acestora asupra poporului.

În vorbe, partidul cadet se declară pentru „libertatea poporului”. În fapt, el este pentru capitaliști, și toți moșierii, toți monarhiștii și ultrareacționarii au trecut imediat de partea lui. Dovadă — presa și alegerile. Toate ziarele burgheze și toată presa ultrareacționară au început după revoluție să cînte la unison cu cadeții. Toate partidele monarhiste, necutezînd să se manifeste fățiș, au sprijinit în alegeri, la Petrograd de pildă, partidul cadet.

Reușind să pună mîna pe putere în stat, cadeții și-au îndreptat toate eforturile în direcția continuării războiului de jaf și de cotropire început de țarul Nicolaie al II-lea, care încheiase tratate secrete prădalnice cu capitaliștii englezi și francezi. Prin aceste tratate se făgăduiește capitaliștilor ruși că, în cazul cînd vor repurta victoria, ei vor anexa Constantinopolul, Galiția, Armenia etc. Cît privește poporul, guvernul cadeților caută să se strecoare prin manevre și promisiuni deșarte, amînînd pînă la convocarea Adunării constituante rezolvarea problemelor importante și de interes vital pentru muncitori și țărani, fără să fixeze data convocării ei.

Profitînd de libertate, poporul a început să se organizeze în mod de sine stătător. Principala organizație a muncitorilor și țăranilor, care alcătuiesc covîrșitoarea majoritate a populației din Rusia, erau Sovietele de deputați ai muncitorilor, soldaților și țăranilor. Aceste Soviete au început să se formeze încă în timpul revoluției din februarie și, în cîteva săptămîni, în cele mai multe dintre

marile orașe și în numeroase județe din Rusia, toți oamenii conștienți și înaintați din rîndurile clasei muncitoare și ale țărănimii erau grupați în Soviete.

Alegerile în Soviete se făceau în mod cu totul liber. Sovietele erau adevărate organizații ale maselor poporului, ale muncitorilor și țăranilor. Ele erau adevărate organizații ale imensei majorități a poporului. Muncitorii și țărani îmbrăcați în haină militară erau înarmați.

E de la sine înțeles că Sovietele puteau și trebuiau să ia în mîna lor toată puterea de stat. Pînă la convocarea Adunării constituante, ar fi trebuit să nu existe nici o altă putere în stat în afară de puterea Sovietelor. Numai atunci ar fi devenit revoluția noastră o revoluție cu adevărat populară, cu adevărat democratică. Numai atunci masele muncitoare, care vor cu adevărat pacea, care cu adevărat nu sînt interesate în războiul de cotropire, ar fi putut trece ferm și hotărît la aplicarea unei politici care să pună capăt războiului de cotropire și să aducă pacea. Numai atunci muncitorii și țărani ar fi putut ține în frîu pe capitaliști, care cîștigă averi fabuloase „de pe urma războiului“ și care au dus țara la un dezastru economic și foamete. Dar în cadrul Sovietelor numai o minoritate a deputaților se situa de partea partidului muncitorilor revoluționari, al social-democraților bolșevici, care cereau trecerea întregii puteri de stat în mîna Sovietelor. Majoritatea deputaților din Soviete se situa însă de partea partidului social-democraților menșevici și a partidului socialist-revoluționari, care erau împotriva trecerii puterii în mîna Sovietelor. În loc să ceară răsturnarea guvernului burghez și înlocuirea lui printr-un guvern al Sovietelor, aceste partide militau pentru sprijinirea guvernului burgheziei și pentru o înțelegere cu el, pentru formarea unui guvern de coaliție. Această politică de înțelegere cu burghezia, promovată de partidele socialist-revoluționar și menșevic, în care se încredea majoritatea populației, formează conținutul esențial al întregii desfășurări a revoluției în cele 5 luni ce s-au scurs de la începutul ei.

IV

Să vedem în primul rînd cum a evoluat această politică de conciliere a socialiștilor-revoluționari și a menșevicilor cu burghezia, iar apoi să căutăm explicația faptului că majoritatea poporului le-a acordat încredere acestora.

V

Politica de conciliere cu capitaliștii, promovată de menșevici și de socialiștii-revoluționari, s-a manifestat, sub diferite forme, în toate perioadele revoluției ruse.

La sfîrșitul lunii februarie 1917, îndată ce poporul a reperat victoria și puterea țaristă a fost răsturnată, guvernul provizoriu al capitaliștilor a cooptat pe Kerenski în calitate de „socialist”. În realitate însă, Kerenski n-a fost niciodată socialist, el a fost doar trudovic și a început să figureze în rîndurile „socialiștilor-revoluționari” abia în martie 1917, cînd faptul acesta nu mai prezenta nici o primejdie și nu era lipsit de avantaje. Prin Kerenski, care era vicepreședinte al Sovietului din Petrograd, guvernul provizoriu al capitaliștilor a încercat fără zăbavă să-și atașeze Sovietul și să-l domesticească. Sovietul, adică socialiștii-revoluționari și menșevicii, care predominau în cadrul lui, s-a lăsat domesticit, consimțind, imediat după crearea guvernului provizoriu al capitaliștilor, „să-l sprijine” „în măsura” în care el își va îndeplini promisiunile.

Sovietul se considera drept un organ de verificare, de control al actelor guvernului provizoriu. Conducătorii Sovietului au instituit așa-numita „comisie de contact”, o comisie care trebuia să țină legătură cu guvernul⁴⁶. În comisia de contact, conducătorii socialiști-revoluționari și menșevici ai Sovietului duceau în permanență tratative cu guvernul capitaliștilor aflîndu-se, de fapt, în situația unor miniștri fără portofoliu sau a unor miniștri neoficiali.

Această stare de lucruri a dăinuit toată luna martie și aproape toată luna aprilie. Capitaliștii trăgăneau lucrurile și recurgeau la tot soiul de subterfugii, căutînd să cîștige timp. Guvernul capitaliștilor n-a făcut în tot acest timp nici un pas mai important în direcția dezvoltării

revoluției. Guvernul n-a făcut absolut nimic nici pentru a-și îndeplini sarcina lui directă — convocarea Adunării constituante; el n-a pus chestiunea în fața organizațiilor locale și n-a creat nici măcar o comisie centrală care să efectueze lucrările pregătitoare. De un singur lucru a avut el grijă: să reînnoiască în secret tratatele internaționale tîlhărești încheiate de țară cu capitaliștii din Anglia și din Franța, să frîneze cît mai prudent și mai pe neobservate revoluția, să făgăduiască totul și să nu îndeplinească nimic. Socialiștii-revoluționari și menșevicii au jucat în „comisia de contact“ rolul unor prostănaci, care se lasă hrăniți cu fraze sforăitoare, cu făgăduieli, cu veșnicul „mîine“. Ca și corbul din cunoscuta fabulă, socialiștii-revoluționari și menșevicii se lăsau măguliți, ascultînd cu plăcere asigurările capitaliștilor că ei acordă o înaltă prețuire Sovietelor și că nu fac nici un pas fără ele.

În realitate însă, timpul trecea, iar guvernul capitaliștilor nu a făcut absolut nimic pentru revoluție. În schimb, el a izbutit, împotriva revoluției, să reînnoiască în acest răstimp tratatele secrete tîlhărești sau, mai bine zis, să le confirme și să le „reînvie“ prin tratative suplimentare, tot atît de secrete, cu diplomații imperialismului anglo-francez. Împotriva revoluției, el a izbutit să pună în acest răstimp bazele unei organizații contrarevoluționare a generalilor și a ofițerilor din armata de operații (sau cel puțin ale unei apropieri între ei). Împotriva revoluției, el a reușit să pună bazele organizării industriașilor, fabricanților, proprietarilor de uzine, care, sub presiunea muncitorilor, fuseseră siliți să facă o concesie după alta, dar care în același timp începeau să saboteze producția, să pregătească sistarea ei, așteptînd doar momentul potrivit.

Dar organizarea muncitorilor și țăranilor înaintați în Soviete progrese neconținut. Cei mai buni oameni din rîndul claselor asuprite simțeau că guvernul, cu toată înțelegerea încheiată cu Sovietul din Petrograd, cu toată elocvența oratorică a lui Kerenski, cu toată „comisia de contact“, rămîne un dușman al poporului, un dușman al revoluției. Masele simțeau că, dacă rezistența capitaliștilor

nu va fi sfârșită, cauza păcii, cauza libertății, cauza revoluției va fi iremediabil pierdută. Nerăbdarea și îndârjirea maselor creșteau.

VI

Ea a răbufnit la 20—21 aprilie. Mișcarea a izbucnit spontan, fără să fi fost pregătită de nimeni. Era o mișcare atît de categoric antiguvernamentală, încît un regiment înarmat a pornit la palatul Mariinski să aresteze pe miniștri. A devenit cît se poate de limpede pentru toți că guvernul nu se mai poate menține. Sovietele puteau (și trebuiau) să ia puterea în mîna lor, căci n-ar fi întîmpinat nici cea mai mică împotrivire din partea nimănu. În loc de asta, socialiștii-revoluționari și menșevicii au susținut guvernul capitaliștilor, gata să se prăbușească, încurcîndu-se și mai mult în mrejele politicii lor de conciliere cu acesta, ba au întreprins pași și mai fatali, care duceau revoluția la pieire.

Revoluția instruieste toate clasele cu o rapiditate și o profunzime imposibile în vremuri obișnuite, de pace. Capitaliștii, mai bine organizați și mai experimentați în domeniul luptei de clasă și al politicii, au învățat mai repede decît ceilalți. Văzînd că guvernul este în situația de a nu se mai putea menține, ei au recurs la un procedeu uzitat, după 1848, timp de decenii de capitaliștii din alte țări, în scopul prostirii, dezbinării și slăbirii muncitorilor. Acest procedeu este un guvern așa-zis „de coaliție“, adică un guvern format în comun de burghezie și de transfugi ai socialismului.

În țări în care libertatea și democrația ca și o mișcare muncitorească revoluționară există de multă vreme, cum sînt Anglia și Franța, capitaliștii au folosit acest procedeu în multe rînduri și cu mult succes. Intrînd în guvernele burgheziei, liderii „socialiști“ se dovedeau în mod inevitabil niște oameni de paie, păpuși, paravane pentru capitaliști, instrumente de înșelare a muncitorilor. Capitaliștii „democrați și republicani“ din Rusia au recurs și ei la același procedeu. Socialiștii-revoluționari și menșevicii s-au lăsat deîndată trași pe sfoară, astfel încît la 6 mai gu-

vernul „de coaliție“ cu Cernov, Țereteli & Co. a devenit fapt.

Prostănacii din partidele socialist-revoluționar și menșevic, încântați de sine, jubilau, scâldându-se în razele gloriei ministeriale a liderilor lor. Capitaliștii își frecau mâinile de satisfacție, căci dobândiseră ajutor împotriva poporului în „conducătorii Sovietelor“, care le făgăduiseră să sprijine „acțiunea ofensivă pe front“, adică reînceperea războiului imperialist, prădalnic, care se oprise pentru un timp. Capitaliștii știau prea bine cât de neputincioși sînt acești lideri înfumurați, știau că făgăduielile burgheziei referitoare la control și chiar la organizarea producției, la politica de pace etc. n-aveau să fie aduse niciodată la îndeplinire.

Ceea ce s-a și întîmplat. A doua fază a dezvoltării revoluției, între 6 mai și 9 sau 18 iunie, a confirmat întru totul socotelile capitaliștilor referitoare la ușurința cu care pot fi prostiți socialiștii-revoluționari și menșevicii.

În timp ce Peșehonov și Skobelev se amăgeau pe sine și amăgeau și poporul prin fraze sforăitoare că se vor lua capitaliștilor profiturile în proporție de 100%, că „rezistența acestora este înfrîntă“ etc., — capitaliștii se consolidau necontenit. În realitate, în acest timp nu s-a întreprins nimic, dar absolut nimic pentru a pune frîu capitaliștilor. Miniștrii recrutați dintre transfugii socialismului se dovedeau niște unelte vorbitoare, menite să abată atenția claselor asuprite, în timp ce întregul aparat de conducere a statului rămînea în fapt în mîna birocrăției (a funcționărimii) și a burgheziei. Faimosul Palcinski, ministru adjunct al industriei, a fost un reprezentant tipic al acestui aparat, care a frînat luarea oricăror măsuri împotriva capitaliștilor. Miniștrii pălăvrăgeau, și totul rămînea cum fusese înainte.

În lupta împotriva revoluției, burghezia s-a servit în special de ministrul Țereteli. El a fost trimis „să potolească“ Kronstadtul atunci cînd revoluționarii din localitate au mers atît de departe cu îndrăzneala, încît au înlocuit pe comisarul numit de la centru. Burghezia a pornit în ziarele ei o campanie zgomotoasă, furibundă și în-

verșunată de minciuni, de calomnii și de ațîțări împotriva Kronstadtului, acuzîndu-l că vrea „să se separe de Rusia“, repetînd de mii de ori, în fel și chip, această absurditate și altele de același fel, băgînd în sperieți mica burghezie și pe filistini. Țereteli, reprezentant tipic al filistinismului obtuz și înspăimîntat, s-a lăsat prins mai „de bunăvoie“ decît oricine în mrejele campaniei burgheze de ațîțări, s-a pus „să reprime și să pacifice“ Kronstadtul, cu mai mult zel decît toți, neînțelegînd că îndeplinește rolul de lacheu al burgheziei contrarevoluționare. El a servit astfel ca instrument în vederea încheierii unui „acord“ cu Kronstadtul revoluționar, conform căruia comisarul acestui oraș nu era pur și simplu numit de guvern, ci ales la Kronstadt și *confirmat* de guvern. Iată cu ce jalnice compromisuri își pierdeau vremea miniștrii transfugi din lagărul socialismului în lagărul burgheziei.

Oriunde un ministru burghez nu putea să apară pentru a lua apărarea guvernului, în fața muncitorilor revoluționari sau în Soviete, apărea (mai bine zis: era trimis de burghezie) un ministru „socialist“, Skobelev, Țereteli, Cernov etc., care îndeplinea cu conștiinciozitate treaba burgheziei, făcînd tot ce se poate pentru a apăra guvernul, scoțînd basma curată pe capitaliști și înșelînd poporul prin promisiuni, promisiuni și iar promisiuni, îndemnîndu-l să aibă răbdare, răbdare și iar răbdare.

Ministrul Cernov era ocupat mai ales cu tocmeala cu colegii lui burghezi: chiar pînă în iulie, pînă la noua „criză a puterii“, survenită atunci în urma mișcării din 3 și 4 iulie, pînă la retragerea cadeților din guvern, ministrul Cernov își consacra tot timpul unei acțiuni utile, interesante și corespunzînd întru totul intereselor poporului, și anume aceea de „a convinge“ pe colegii săi burghezi, apelînd la conștiința lor, ca ei să se declare de acord măcar cu interzicerea tranzacțiilor de vînzare și cumpărare a pămîntului. Această suspendare a fost făgăduită țăranilor în mod solemn la Congresul (Sovietul) pe întreaga Rusie al deputaților țăranilor care s-a ținut la Petrograd. Dar făgăduiala a rămas o simplă făgăduială. Cernov n-a putut-o realiza nici în mai, nici în iunie, pînă cînd valul

revoluționar din 3—4 iulie, izbucnire spontană, care a coincis cu retragerea cadeților din guvern, a făcut posibilă realizarea acestei măsuri. Dar și atunci ea s-a dovedit a fi o măsură izolată, incapabilă să aducă îmbunătățiri serioase în lupta pentru pământ dusă de țărâtime împotriva moșierilor.

În acest timp, pe front, misiunea contrarevoluționară, imperialistă a reîncepterii războiului imperialist cotropitor, misiune pe care Gucikov, cel urât de popor, n-o putuse îndeplini, era îndeplinită cu un strălucit succes de „democratul revoluționar“ Kerenski, proaspătul membru al partidului socialist-revoluționar. El se îmbăta cu propria sa elocvență, imperialiștii îl tămâiau, manevrându-l ca pe un pion, era lingușit, divinizat, — toate acestea pentru că slujea cu credință și cu devotament pe capitaliști, convingând „trupele revoluționare“ să accepte reîncepterea războiului pentru îndeplinirea tratatelor încheiate între țarul Nicolaie al II-lea și capitaliștii din Anglia și Franța, pentru cucerirea Constantinopolului și Lvovului, Erzerumului și Trapezundei de către capitaliștii ruși.

Astfel s-a desfășurat a doua fază a revoluției ruse, faza dintre 6 mai și 9 iunie. Burghezia contrarevoluționară s-a consolidat sub scutul și ocrotirea miniștrilor „socialiști“ și și-a pregătit ofensiva atât împotriva dușmanului extern, cât și împotriva celui intern, adică împotriva muncitorilor revoluționari.

VII

Partidul muncitorilor revoluționari, partidul bolșevic, pregătea pentru ziua de 9 iunie o demonstrație la Petrograd, pentru ca nemulțumirea și indignarea maselor, care creșteau nestăvilit, să-și găsească o expresie organizată. Liderii socialiști-revoluționari și menșevici, încurcați în acordurile cu burghezia, legați de politica imperialistă de ofensivă, au fost cuprinși de spaimă simțind că-și pierd influența în mase. Împotriva demonstrației a izbucnit un cor de urlete, care i-au reunit de astădată pe cadeții contrarevoluționari, pe socialiștii-revoluționari și pe menșev-

vici. Sub conducerea acestora, ca urmare a politicii lor de conciliere cu capitaliștii, cotitura maselor mic-burgheze spre alianța cu burghezia contrarevoluționară a devenit cu totul evidentă, s-a precizat cu o deosebită claritate. Iată care este semnificația istorică, iată care este semnificația de clasă a crizei de la 9 iunie.

Bolșevicii au contramandat demonstrația, nevrînd să ducă în acel moment pe muncitori la o luptă fără șanse de reușită împotriva cadeților, socialiștilor-revoluționari și menșevicilor uniți. Aceștia din urmă însă, pentru a-și păstra măcar un rest din încrederea maselor, au fost nevoiți să fixeze o demonstrație comună pentru 18 iunie. Burghezia spumega de furie, căci vedea aici, și pe bună dreptate, o oscilare a democrației mic-burgheze spre proletariat; ea s-a hotărât să paralizeze acțiunea democrației prin declanșarea ofensivei pe front.

Intr-adevăr, ziua de 18 iunie a adus o remarcabilă și impunătoare victorie a lozincilor proletariatului revoluționar, lozincile bolșevismului, în rîndurile maselor din Petersburg, iar la 19 iunie burghezia și bonapartistul * Kerenski au anunțat solemn că ofensiva începuse pe front în aceeași zi.

Ofensiva însemna de fapt reînceperea războiului prădalnic în interesul capitaliștilor, în pofida voinței imensei majorități a celor ce muncesc. Din acest motiv, de ofensivă erau inevitabil legate, pe de o parte, o creștere fără seamăn a șovinismului și trecerea puterii militare (deci și a puterii de stat) în mîna bandei militariste bonapartiste, iar pe de altă parte trecerea la violențe împotriva maselor, la persecutarea internaționaliștilor, la suprimarea libertății de agitație, la arestarea și împușcarea celor ce se declară împotriva războiului.

Dacă ziua de 6 mai a legat pe socialiștii-revoluționari și pe menșevici de carul triumfal al burgheziei cu o funie, ziua de 19 iunie i-a legat cu un lanț ca slugi ale capitaliștilor.

* Bonapartism (de la cei doi Bonaparte, împărați ai Franței) se numește un sistem de guvernare care, folosind lupta extrem de ascuțită care se duce între partidele capitaliștilor și ale muncitorilor, vrea să dea aparența că se situează în afara partidelor. Un asemenea guvern, care se află de fapt în slujba capitaliștilor, înșală cel mai mult pe muncitori prin făgăduieli și mici pomeni.

VIII

Îndârjirea maselor a crescut, firește, și mai mult, și mai repede în urma reînceperii războiului prădalnic. La 3 și 4 iulie a avut loc o izbucnire de revoltă a maselor, izbucnire pe care bolșevicii s-au străduit s-o înfrîneze și căreia trebuia, firește, să caute să-i dea o formă pe cât posibil mai organizată.

Socialiștii-revoluționari și menșevicii, ca niște sclavi ai burgheziei, ținuti în lanțuri de stăpînul lor, au acceptat totul: și aducerea trupelor reacționare la Petrograd, și reintroducerea pedepsei cu moartea, și dezarmarea muncitorilor și a trupelor revoluționare, și arestările, și persecuțiile, și interzicerea ziarelor fără nici o hotărîre judecătorească. Puterea pe care burghezia n-a putut s-o ia în întregime în cadrul guvernului și pe care Sovietele au vrut s-o ia a ajuns să încapă în mîna clicii militariste, a bonapartiștilor, care, bineînțeles, era sprijinită fără rezervă de cadeți, de ultrareacționari, de moșieri și de capitaliști.

Din rău în mai rău. Odată porniți pe panta politicii de conciliere cu burghezia, o forță irezistibilă i-a făcut pe socialiștii-revoluționari și pe menșevici să se rostogolească din ce în ce mai jos, pînă ce au ajuns în fundul prăpastiei. La 28 februarie ei au făgăduit în Sovietul din Petrograd să sprijine guvernul burghez în mod condiționat. La 6 mai ei i-au salvat de la cădere și, dîndu-și consimțămîntul la începerea ofensivei, s-au lăsat transformați în slugi și apărători ai lui. La 9 iunie ei s-au unit cu burghezia contra-revoluționară, dezlănțuind o campanie de ură înverșunată, minciuni și calomnii împotriva proletariatului revoluționar. La 19 iunie au aprobat reluarea războiului prădalnic, care deja reîncepuse. La 3 iulie au consimțit la chemarea de trupe reacționare, marcînd astfel începutul cedării definitive a puterii în mîna bonapartiștilor. Din rău în mai rău.

Acest sfîrșit atît de rușinos al partidelor socialist-revoluționar și menșevic nu este întîmplător, ci este rezultatul situației economice a micilor patroni, a micii burghezii, rezultat confirmat în repetate rînduri de experiența Europei.

IX

Toată lumea a observat, desigur, cum se străduiesc, cum se zbat micii patroni „să ajungă în rîndul oamenilor“, să ajungă adevărați patroni, să se ridice la situația de patron „cu stare“, la situația burgheziei. Atît timp cît dăinuie capitalismul nu există pentru micii patroni alte căi decît : fie să ajungă ei înșiși la situația de capitaliști (ceea ce este cu puțință, în cel mai bun caz, pentru un mic patron dintr-o sută), fie la situația de patron ruinat, de semiproletar și apoi în situația de proletar. La fel și în politică : democrația mic-burgheză — mai ales prin conducătorii ei — se ține după burghezie. Conducătorii democrației mic-burgheze amăgesc masele cu făgăduieli și asigurări referitoare la posibilitatea unei înțelegeri cu marii capitaliști. În cel mai bun caz, ei obțin din partea capitaliștilor, pentru foarte scurtă vreme, mici concesiuni pentru o restrînsă pătură superioară a maselor muncitoare, iar în toate chestiunile importante, în toate chestiunile hotărîtoare, democrația mic-burgheză s-a tîrît întotdeauna în coada burgheziei ca un apendice neputincios al ei, ca o unealtă docilă în mîna regilor finanței. Experiența Angliei și a Franței a confirmat în numeroase rînduri acest lucru.

Experiența revoluției ruse, în cursul căreia evenimentele s-au desfășurat cu o mare rapiditate mai ales datorită influenței războiului imperialist și crizei extrem de profunde provocate de el, această experiență din februarie și pînă în iulie 1917 a confirmat deosebit de concret vechiul adevăr marxist privitor la instabilitatea poziției micii burghezii.

Învățămintele revoluției ruse sînt următoarele : pentru masele muncitoare nu există altă scăpare din chingile de fier ale războiului, ale foametei, ale înrobirii de către moșieri și capitaliști decît aceea de a o rupe definitiv cu partidele socialist-revoluționare și menșevic, de a sesiza limpede rolul trădător al acestora, de a renunța la orice politică de conciliere cu burghezia, de a trece cu hotărîre de partea muncitorilor revoluționari. Numai muncitorii revoluționari, dacă vor fi sprijiniți de țărani săraci, sînt în stare să înfrîngă rezistența capitaliștilor, să facă poporul

să capete pământul fără răscumpărare, să cucerească libertate deplină, să biruie foamea, războiul, să cucerească o pace dreaptă și trainică.

POSTFAȚĂ

Articolul, după cum se vede din cuprinsul lui, a fost scris la sfârșitul lunii iulie.

Desfășurarea revoluției în luna august a confirmat în întregime afirmațiile făcute în el. Apoi, la sfârșitul lunii august, rebeliunea lui Kornilov⁴⁷ a determinat o nouă cotitură în revoluție, arătând concret întregului popor că, în alianță cu generali contrarevoluționari, cadeții urmăresc să dizolve Sovietele și să reinstaureze monarhia. Viitorul apropiat ne va arăta cât de serioasă este această nouă cotitură a revoluției și în ce măsură va reuși ea să pună capăt politicii dezastruoase a concilierii cu burghezia..

N. Lenin

6 septembrie 1917

---

acest timp, ziarul s-a aflat în mâinile menșevicilor și ale socialiștilor-revoluționari și a dus o luptă înverșunată împotriva partidului bolșevic.

După cel de-al II-lea Congres general al Sovietelor din Rusia, componența redacției „Izvestiei” a fost schimbată, iar ziarul a devenit organul oficial al Puterii sovietice; în ziar au fost publicate primele documente de importanță capitală ale guvernului sovietic, articole și cuvântări ale lui V. I. Lenin. În martie 1918, redacția ziarului „Izvestiia” s-a mutat la Moscova. În decembrie 1922, după constituirea U.R.S.S., ziarul a devenit organul C.E.C. al U.R.S.S. și al C.E.C. din Rusia. În urma hotărârii Prezidiului Sovietului Suprem al U.R.S.S. din 24 ianuarie 1938, ziarul „Izvestiia C.E.C. al U.R.S.S. și al C.E.C. din Rusia” a fost reorganizat, iar de la 26 ianuarie 1938 apare sub titlul „Izvestiia Sovietelor de deputați ai oamenilor muncii”. — 56.

- 45 La 12 (25) iulie guvernul provizoriu a introdus pe front pe-deapsa cu moartea. Pe lângă fiecare divizie a fost creat un „tribunal militar revoluționar”, ale căror sentințe intrau în vigoare în momentul publicării lor și urmau a fi executate imediat. — 62.
- 46 *Comisia de contact* a fost instituită pe baza hotărârii din 8 (21) martie a Comitetului executiv al Sovietului din Petrograd, care avea o orientare conciliatoristă, cu scopul de „a influența” și „a controla” activitatea guvernului provizoriu. Din ea făceau parte: M. I. Skobelev, I. M. Steklov, N. N. Suhanov, V. N. Filippovski, N. S. Ciheidze (iar mai târziu și V. M. Cernov și I. G. Țereteli). Comisia de contact a ajutat guvernul provizoriu să se folosească de autoritatea Sovietului din Petrograd pentru a-și masca propria sa politică contrarevoluționară. Cu ajutorul ei, menșevicii și socialiștii-revoluționari socoteau că vor putea să împiedice masele să ducă luptă revoluționară activă pentru trecerea puterii în mâna Sovietelor. Comisia de contact a fost desființată pe la jumătatea lunii aprilie 1917, când funcțiile ei au fost preluate de către Biroul Comitetului executiv. — 67.
- 47 *Rebeliunea lui Kornilov* — rebeliune contrarevoluționară a burgheziei și moșierilor declanșată în august 1917. În fruntea rebelilor se afla generalul țarist Kornilov, comandantul suprem al armatei. Complotiștii urmăreau să ocupe Petrogradul, să distrugă partidul bolșevic, să desființeze Sovietele, să instaureze o dictatură militară și să pregătească restaurarea monarhiei. La complot a luat parte și A. F. Kerenski, șeful guvernului provizoriu; însă, o dată rebeliunea începută, temându-se să nu fie răsturnat împreună cu Kornilov, s-a desolidarizat de el și l-a declarat răzvrătit împotriva guvernului provizoriu.

Rebeliunea a izbucnit la 25 august (7 septembrie). Kornilov a trimis împotriva Petrogradului corpul 3 cavalerie. Organi-

zațiile korniloviste contrarevoluționare din Petrograd se pregăteau să intre în acțiune.

Partidul bolșevic s-a situat în fruntea luptei maselor împotriva lui Kornilov, continuând, așa cum cerea Lenin, să demaște guvernul provizoriu și pe complicii săi esero-menșevici. La chemarea C.C. al partidului bolșevic, muncitorii din Petrograd, soldații și marinarii revoluționari s-au ridicat la luptă împotriva rebelilor. Muncitorii din capitală au început să formeze rapid detașamente ale Gărzii roșii. Într-o serie de localități s-au format comitete revoluționare. Mișcarea trupelor korniloviste a fost oprită. Sub influența agitației bolșevice, ele au început să se descompună.

Rebeliunea lui Kornilov a fost înăbușită de muncitorii și țărani conduși de partidul bolșevic. Sub presiunea maselor, guvernul provizoriu a fost nevoit să dispună arestarea lui Kornilov și a complicilor săi și trimiterea lor în judecată sub acuzația de rebeliune. — 76.

- 48 Problema convocării Conferinței internaționale a socialiștilor de la Stockholm s-a pus în aprilie 1917. Social-șovinistul danez Borgbjerg a sosit la Petrograd și, în numele Comitetului unit al partidelor muncitorești din Danemarca, Norvegia și Suedia, a invitat partidele socialiste din Rusia să participe la așa-zisa „Conferință a socialiștilor pentru pace de la Stockholm”. Problema a fost dezbătută în ședința Sovietului de deputați ai muncitorilor și soldaților din Petrograd. Menșevicii și socialiștii-revoluționari au acceptat propunerea lui Borgbjerg, asumându-și inițiativa convocării conferinței. Conferința a VII-a generală (din aprilie) a bolșevicilor, la propunerea lui V. I. Lenin, s-a pronunțat categoric împotriva participării la Conferința de la Stockholm, convocată de social-șoviniști, demascând caracterul ei imperialist și pe Borgbjerg ca agent al imperialismului german.

La ședința din 6 (19) august 1917 a Comitetului Executiv Central, unde s-a discutat problema pregătirilor în vederea convocării Conferinței de la Stockholm, Kamenev a luat cuvântul, susținând că este necesar să se participe la conferință; el a declarat că hotărîrea bolșevicilor în această problemă trebuie revizuită. Frațiunea bolșevică din C.E.C. s-a desolidarizat de cuvîntarea lui Kamenev

Concomitent cu scrisoarea „Cuvîntarea rostită de Kamenev la C.E.C. în legătură cu Conferința de la Stockholm”, trimisă spre publicare redacției ziarului „Proletarii”, V. I. Lenin a scris la 17 (30) august o scrisoare Biroului din străinătate al Comitetului Central. Caracterizînd cuvîntarea lui Kamenev, Lenin scria: „Declarația lui Kamenev... o consider o culme a prostiei, dacă nu a ticăloșiei, și am și scris în acest sens o scrisoare către Comitetul Central și un articol pentru presă” (Opere, vol. 35, București, E.S.P.L.P. 1958, p. 297). C.C. al partidului bolșevic, discutînd la ședința din 16 (29) august problema Conferinței de la Stockholm, a confirmat hotărîrea de a nu